

ANNA WOLAK-TUZIMEK

Politechnika Radomska

PRZEDSIĘBIORSTWA Z UDZIAŁEM KAPITAŁU ZAGRANICZNEGO W GOSPODARCE POLSKIEJ

1. Wprowadzenie

Napływ kapitału do polskiej gospodarki należy uznać za jeden z najważniejszych współcześnie czynników rozwoju gospodarczego kraju. Kapitał zagraniczny przyczynia się do stabilnego wzrostu gospodarczego i wspomaga ewolucję państwa w kierunku rozwiniętej gospodarki rynkowej.

Inwestycje zagraniczne są zewnętrznym źródłem dofinansowywania danej gospodarki krajowej, dzięki czemu zmniejszeniu ulega zapotrzebowanie na kapitał. Wyróżnić można dwa rodzaje inwestycji zagranicznych¹.

- pośrednie lokaty kapitałowe, zwane inwestycjami portfelowymi (PIZ),
- bezpośrednie lokaty kapitałowe, zwane inwestycjami bezpośrednimi (BIZ).

Pośrednie lokaty kapitałowe polegają na kupowaniu za granicą papierów wartościowych w celu osiągnięcia odpowiedniej stopy zysku z tych lokat.

Istota BIZ sprowadza się do dokonywania nakładów w przedsiębiorstwach zagranicznych w celu ich uruchomienia od podstaw (tzw. *greenfield investment*), lub ich zakupu w części albo w całości (tzw. *brownfield investment*). W przypadku uruchomienia przedsiębiorstw zagranicznych od podstaw lub ich zakup, wartość dodatkowa przekazywana jest najczęściej do kraju macierzystego w formie zysku. Podobnie przedstawia się sytuacja w przypadku zakupu części zagranicznego przedsiębiorstwa lub większej ich liczb².

Jedną z form inwestycji zagranicznych są przedsięwzięcia joint venture polegające na wkładzie kapitału dwóch lub więcej partnerów z różnych krajów, którzy współdziałają ze sobą w ramach wspólnego przedsiębiorstwa utworzonego w celu osiągnięcia w długim okresie zysku.

2. Podmioty z udziałem kapitału zagranicznego w Polsce

W 2009 roku badana zbiorowość podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego objęła 22 176 jednostek, co oznacza przyrost w stosunku do roku poprzedniego o 5,1%. Zbiorowość tę tworzyły przede wszystkim spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (93,6%). W stosunku do lata poprzednich struktura ta nie zmieniła się.

---

¹ E. Bojar, *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w obszarach słabo rozwiniętych.*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2001, s. 19.

² J. Misala, *Wymiana międzynarodowa i gospodarka światowa. Teoria i mechanizmy funkcjonowania*, SGH, Warszawa 2005, s. 27.

Tabela 1. Forma organizacyjna podmiotów z kapitałem zagranicznym w latach 2005-2009(w%)

Lata	Spółki z o.o.	Spółki akcyjne	Spółki komandytowe	Pozostałe
2005	94,8	4,5	0,3	0,4
2006	94,7	4,2	0,5	0,6
2007	94,4	4,1	0,8	0,7
2008	94,0	4,0	1,1	0,9
2009	93,6	3,9	1,5	1,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym 2005 rok*, GUS, Warszawa 2006, s. 10; *Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2006 roku*, GUS, Warszawa 2007, s. 15; *Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2007 roku*, GUS, Warszawa 2008, s. 15; *Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2008 roku*, GUS, Warszawa 2009, s. 15; *Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2009 roku*, GUS, Warszawa 2010, s. 15.

W 2009 roku powstało mniej podmiotów z kapitałem zagranicznym niż rok wcześniej (1 084 firm wobec 2 577 w 2008 r. W grupie powstałych podmiotów było 984 nowych jednostek tzw. „greenfields” (o 25,5% mniej w porównaniu z 2008 rokiem). Najwięcej podmiotów podjęło działalność w wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, wodę – 19,3%, w pozostałą działalność usługową – 12,2% oraz w górnictwie – 10,2%³.

Największa liczba podmiotów z kapitałem zagranicznym zatrudniała do 9 pracowników. W 2009 roku, aż 62,9% firm funkcjonowało jako mikroprzedsiębiorstwa W klasie małych podmiotów, o liczbie pracujących od 10 do 49 osób działało 20,3% całej zbiorowości. Jedynie przyrostem o 1182 podmioty charakteryzowały się spółki mikro, co stanowiło wzrost o 9,3% w stosunku do 2008 roku. Natomiast liczba podmiotów małych, średnich i dużych zmniejszyła się w porównaniu do roku 2008 odpowiednio o 0,4%; 1,1%; 4,3%.

Tabela 2. Liczba podmiotów z kapitałem zagranicznym według liczby zatrudnionych w latach 2005-2009

Lata	Ogółem	Mikro	Małe	Średnie	Duże
2005	16837	9860	3856	2221	900
2006	18015	10652	4009	2346	1008
2007	18515	10905	4035	2467	1108
2008	21092	12764	4509	2645	1174
2009	22176	13946	4491	2615	1124

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2009 roku*, GUS, Warszawa 2010, s. 28.

Najwięcej przedsiębiorstw prowadziło działalność związaną z handlem; naprawą pojazdów samochodowych (28,0%), przetwórstwem przemysłowym (21,7%), budownictwem (9,5%) oraz obsługą rynku nieruchomości (9,2%).

Liczba zatrudnionych

Na koniec 2009 roku w podmiotach z udziałem kapitału zagranicznego pracowało 1 460,7 tys. osób, co oznacza spadek o 4,6% w porównaniu z rokiem 2008. Jednostki duże,

³ *Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2009 roku*, GUS, Warszawa 2010, s. 15.

stanowiące 5,1% wszystkich podmiotów z kapitałem zagranicznym, zatrudniały 70,2% ogółu pracujących. W latach poprzednim można zauważyć występowanie takiej samej zależności. W 2005 roku 68,7% ogółu pracujących zatrudniały podmioty duże, w których liczba pracujących przekroczyła 249 osób.

Prawie połowa (47,2%) osób pracowała w podmiotach zajmujących się przetwórstwem przemysłowym, a w handlu i naprawie pojazdów samochodowych pracowało 23,1% ogólnej liczby pracujących w podmiotach z kapitałem zagranicznym.

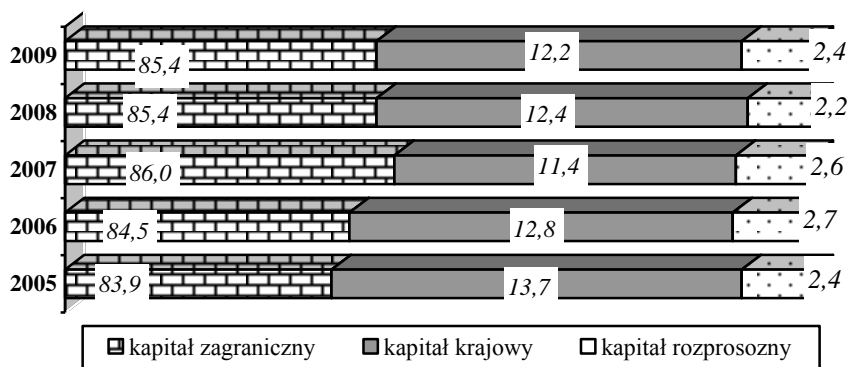
Tabela 3. Liczba pracujących w podmiotach z udziałem kapitału zagranicznego w latach 2005-2009 (w tys.)

Lata	Ogółem	Mikro	Małe	Średnie	Duże
2005	1186,1	26,9	87,0	257,1	815,1
2006	1313,4	28,3	91,2	269,9	924,0
2007	1453,7	28,3	94,5	283,7	1047,2
2008	1531,7	33,1	104,2	301,0	1093,2
2009	1460,7	34,0	102,9	298,6	1025,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2009 roku*, GUS, Warszawa 2010, s. 28.

Kapitał

W 2009 roku kapitał podstawowy podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego wyniósł 179,9 mld zł, co oznacza wzrost o 5,2% w stosunku do roku 2008. W strukturze tego kapitału, kapitał zagraniczny wyniósł 85,4%. Wartość kapitału zagranicznego wzrosła w 2009 roku o 2,5% i osiągnęła wartość 153,6 mld zł. Udział kapitału krajowego w kapitale podstawowym wykazywał wahania. Na koniec okresu badawczego wyniósł on 12,2 %, co oznacza spadek o 0,2 punkty procentowe w stosunku do 2008 roku.

Rys. 1. Kapitał podstawowy w podmiotach z udziałem kapitału zagranicznego w latach 2005-2009 (w%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2009 roku*, GUS, Warszawa 2010, s. 28.

W latach 2005-2009 struktura kapitału podstawowego w poszczególnych podmiotach nie uległa znacznym zmianom. Dominował kapitał zagraniczny, zaś kapitał krajowy stanowił przeciętnie 12,5% kapitału podstawowego.

Tabela 4. Kapitał podstawowy w podmiotach z kapitałem zagranicznym w latach 2008-2009 (w mld zł.)

Wyszczególnienie	Ogółem		Krajowy						Zagraniczny		Rozproszony	
			razem		osób fizycznych		osób prawnych					
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Ogółem	171,0	179,9	21,3	21,9	3,2	3,1	18,1	18,8	146,0	153,6	3,7	4,4
do 9 pracujących	30,6	35,0	7,8	8,7	0,9	1,0	6,9	7,7	22,8	26,2	0,1	0,1
powyżej 9 pracujących	140,4	144,8	13,5	13,2	2,3	2,1	11,2	11,1	123,2	127,3	3,6	4,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2008 roku*, GUS, Warszawa 2009, s.33; *Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2009 roku*, GUS, Warszawa 2010, s. 33.

W przedsiębiorstwach kapitał podstawowy tworzony był głównie na skutek dopływu kapitału zagranicznego w kwocie 153,6 mld zł (wzrost o 7,6 mld w stosunku do 2008 roku). Na koniec 2009 roku kapitał krajowy osób fizycznych wynosił 3,1 mld zł i stanowił 1,7% kapitału podstawowego ogółem. Podobna sytuacja miała miejsce dla pozostałych przedsiębiorstw, tzn. zatrudniających powyżej 9 pracowników. Kapitał zagraniczny stanowił 87,9% ogółu kapitału podstawowego zainwestowanego łącznie w małych, średnich i dużych przedsiębiorstwach.

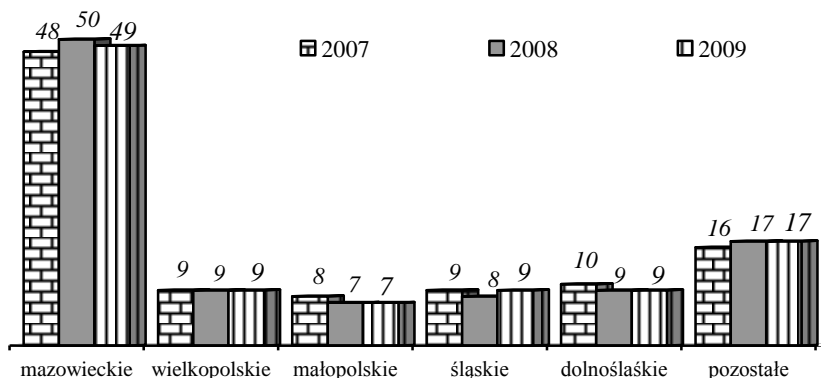
W całym analizowanym okresie można zauważyć, iż największa część kapitału zagranicznego została ulokowana w podmiotach dużych. W 2009 roku należało do nich 59,7% ogólnej wartości kapitału zagranicznego. W podmiotach średnich zainwestowano kapitał zagraniczny w kwocie 23 358,7 mln zł, co stanowi 15,2% ogółu wartości kapitału zagranicznego.

Tabela 5. Kapitał podstawowy w podmiotach z udziałem kapitału zagranicznego wg liczby pracujących w latach 2005-2009 (w mln zł)

Lata	Mikro		Małe		Średnie		Duże	
	K	Z	K	Z	K	Z	K	Z
2005	6017,5	14135,8	1340,5	9244,6	2691,7	18228,6	8148,1	69419,3
2006	6026,0	16612,9	1663,2	9033,4	2471,2	22542,2	8502,1	75008,1
2007	7013,7	19193,7	1376,0	9964,1	2885,4	19620,8	6161,0	83078,3
2008	7760,3	22816,5	1571,6	11183,5	2674,7	21885,0	9306,4	90111,8
2009	8694,3	26300,5	2383,2	12222,4	2779,0	23358,7	8097,5	91696,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2009 roku*, GUS, Warszawa 2010, s.28.

W całym badanym okresie kapitał zagraniczny lokowano głównie w województwie mazowieckim (przeciętnie 49% ogółu). Ponad 30% kapitału zagranicznego skupione zostało w województwach: wielkopolskim, dolnośląskim, małopolskim i śląskim. W pozostałych województwach kapitał zagraniczny nie przekroczył 3% łącznej wartości tego kapitału ulokowanego w Polsce.

Rys. 2. Struktura kapitału zagranicznego wg województw w latach 2007-2009 (w%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2009 roku*, GUS, Warszawa 2010, s. 17.

Największą, ponad 10% dynamikę przyrostu kapitału zagranicznego w stosunku do 2008 roku odnotowano w województwach: lubelskim (o 14,7%), lubuskim (o 14,5%), śląskim (o 14%), zaś spadek zanotowano tylko w województwie świętokrzyskim (o 1,4%).

Ulokowany w Polsce w końcu 2009 roku kapitał zagraniczny pochodził ze 109 krajów. Z państw Unii Europejskiej pochodziło 87,3% kapitału zagranicznego, w tym z Niderlandów 22,7% kapitału zagranicznego ogółem, Niemiec 18,5% i Francji 15,7%.

3. Wyniki finansowe podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego

W 2009 roku przychody z całokształtu działalności podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego wyniosły 1 025,9 mld zł, zaś koszty ich uzyskania osiągnęły wartość 972,7 mld zł. Najwyższe przychody z całokształtu działalności uzyskały podmioty zaangażowane w przetwórstwo przemysłowe (430,7 mld zł, co stanowiło 42,0% przychodów wszystkich podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego) oraz w handel; naprawę pojazdów samochodowych (341,2 mld zł – 33,3%)⁴.

W 2009 roku zysk brutto wykazało 10 951 podmiotów, tj. 49,4% ogółu podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego, i kształtował się na poziomie 57,2 mld. zł. Natomiast zysk netto dla omawianych podmiotów wyniósł 43,0 mld zł (wobec 21,4 mld zł w 2008 r.). Wartości ujemne wykazały tylko podmioty działające w obszarze opieki zdrowotnej i pomocy społecznej oraz działalności kulturalnej, rozrywki i rekreacji.

⁴ *Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2009 roku*, GUS, Warszawa 2010, s. 21.

Wskaźnik poziomu kosztów kształtował się na poziomie 94,3% i był najniższy w działalności finansowej i ubezpieczeniowej (56,2%) oraz w górnictwie (84,0%), zaś najwyższą wartość osiągnął w działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją (101,0%).

Tabela 6. Rentowność podmiotów z kapitałem zagranicznym na tle podmiotów bilansowych w latach 2008-2009(w%)

Wyszczególnienie	Rentowność (w %)							
	obrotu brutto		obrotu netto		kapitału własnego		aktywów	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Podmioty bilansowe	4,1	4,9	3,3	4,1	8,1	9,7	4,1	5,0
Podmioty z udziałem kapitału zagranicznego w tym:	3,9	5,7	3,0	4,7	8,8	13,1	3,7	5,8
Rolnictwo	5,1	10,9	4,9	10,2	6,4	13,0	2,9	6,6
Przemysł	3,9	5,6	2,9	4,7	8,0	12,0	3,7	6,0
– górnictwo	13,3	16,0	10,6	13,4	19,1	25,0	10,1	10,3
– przetwórstwo przemysłowe	3,7	5,0	2,8	4,2	8,8	12,3	3,8	5,8
– wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	6,4	12,7	5,1	10,5	4,6	10,3	2,9	6,8
Budownictwo	3,1	5,8	2,4	4,4	12,5	16,0	2,7	4,5
Handel; naprawa pojazdów samochodowych.	3,0	2,8	2,3	2,1	12,7	10,9	4,9	4,6
Zakwaterowanie i gastronomia	0,5	4,4	-0,8	3,0	-1,1	3,5	-0,5	1,7
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	-3,2	-0,8	-3,5	-0,8	-19,6	-5,8	-4,2	-0,8

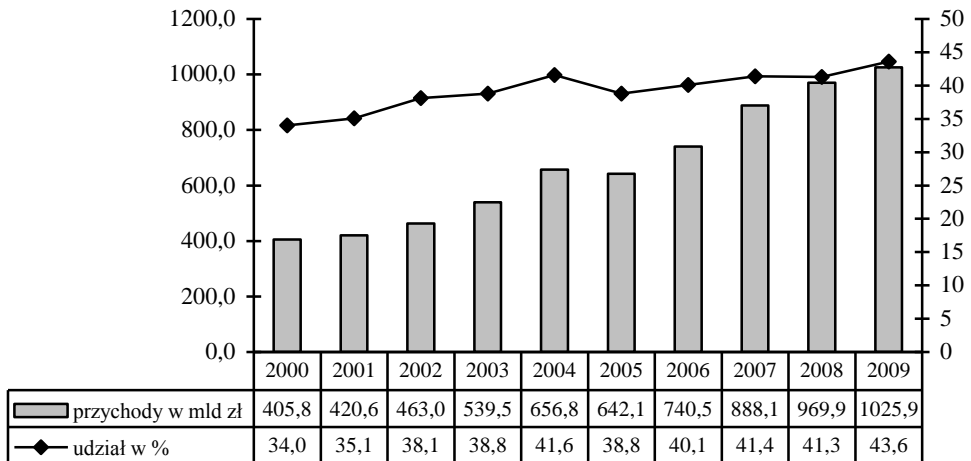
Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2008 roku*, GUS, Warszawa 2009, s. 64-65; *Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2009 roku*, GUS, Warszawa 2010, s. 78-79.

Wskaźnik rentowności obrotu brutto podmiotów z kapitałem zagranicznym wyniósł 5,7% i był wyższy o 0,8 punktu procentowego w porównaniu do przedsiębiorstw składających bilans. Najwyższe wartości tego wskaźnika osiągnęły firmy prowadzące działalność finansową i ubezpieczeniową (43,8%), działające w górnictwie (16% wobec 13,3% w 2008 r.) oraz w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz i wodę (12,7% wobec 6,4% w 2008 r.), zaś najniższą rentowność osiągnęły podmioty z sekcji opieka zdrowotna i pomoc społeczna (-0,8% wobec -3,2% w 2008 r.).

Wskaźnik rentowności obrotu netto ukształtował się na poziomie 4,7%. Najkorzystniejszy poziom tego wskaźnika osiągnęły podmioty prowadzące działalność finansową i ubezpieczeniową oraz działające w górnictwie, w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz i wodę. Wskaźnik ten kształtował się na poziomie odpowiednio: 35,9%, 13,4%, 10,5%. Najniższe wartości rentowności netto osiągnęły podmioty z opieki zdrowotnej i pomocy społecznej (-0,8%) oraz działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją (-1,3%).

Wskaźnik rentowności kapitału własnego podmiotów z kapitałem zagranicznym uległ poprawie w porównaniu z rokiem poprzednim i wyniósł 13,1% (rok wcześniej 8,8%). Nadal był on korzystniejszy od wykazanego przez podmioty bilansowe, dla których ukształtował się na poziomie 9,7% (8,1% rok wcześniej). Najwyższe wartości tego wskaźnika osiągnęły podmioty działające w górnictwie (25%), zaś najniższą wartość (-5,8%) odnotowały firmy z opieki zdrowotnej i pomocy społecznej. Wzrósł wskaźnik rentowności aktywów podmiotów z kapitałem zagranicznym (5,8% wobec 3,7% w 2008 r.). Był on korzystniejszy od wykazanego przez podmioty bilansowe, w których wyniósł 5,0%, wobec 4,1% rok wcześniej. Najkorzystniejszy poziom tego wskaźnika odnotowały przedsiębiorstwa prowadzące działalność finansową i ubezpieczeniową (11,2%).

W roku 2009 przychody z całokształtu działalności spółek z udziałem kapitału zagranicznego o liczbie pracujących 10 i więcej osób wyniosły 1 025,9 mld zł i stanowiły 43,6% przychodów wszystkich podmiotów składających bilans.

Rys. 3. Przychody z całokształtu działalności spółek z kapitałem zagranicznym o liczbie pracujących 10 i więcej osób i ich udział w przychodach ogółem podmiotów składających bilans w latach 2000-2009

Źródło: opracowanie własne na podstawie: J. Chojna (red.), *Inwestycje zagraniczne w Polsce*, Instytut Koniunktury i Cen Handlu Zagranicznego, Warszawa 2006, s. 85; *Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym 2005 rok*, GUS, Warszawa 2006, s. 46; *Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2006 roku*, GUS, Warszawa 2007, s. 54; *Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2007 roku*, GUS, Warszawa 2008, s. 56; *Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2008 roku*, GUS, Warszawa 2009, s. 56; *Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2009 roku*, GUS, Warszawa 2010, s. 64.

W latach 2008-2009 relacje ekonomiczne podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego zatrudniające 10 i więcej osób, kształtowały się korzystniej w porównaniu do ogółu

podmiotów składających bilans. Mimo to, mniejszy odsetek podmiotów z kapitałem zagranicznym niż ogół podmiotów wykazywał zysk brutto i netto.

Tabela 7. Relacje ekonomiczne podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego na tle ogółu podmiotów bilansowych w latach 2008-2009

Wyszczególnienie	Podmioty bilansowe		Podmioty z kapitałem zagranicznym	
	2008	2009	2008	2009
Wynik finansowy netto (w mld zł)	77,0	96,3	21,4	43,0
Udział jednostek wykazujących zysk netto (w%)	80,3	78,9	45,7	48,7
Wskaźnik poziomu kosztów (w%)	95,9	95,1	96,1	94,3
Rentowność obrotu netto (w%)	3,3	4,1	3,0	4,7
Rentowność kapitału własnego (w%)	8,1	9,7	8,8	13,1
Rentowność aktywów (w%)	4,1	5,0	3,7	5,8
Wskaźnik płynności I stopnia (w%)	33,8	38,9	33,1	40,4
Wskaźnik płynności II stopnia (w%)	95,0	102,4	92,1	101,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2008 roku*, GUS, Warszawa 2009, s. 56-57, 64-65; *Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2009 roku*, GUS, Warszawa 2010, s. 64-65, 78-79.

W 2009 r. podmioty zatrudniające 10 i więcej osób stanowiły 37,1% całej zbiorowości podmiotów z kapitałem zagranicznym. Pracujący w podmiotach z udziałem kapitału zagranicznego stanowili 29,3% osób pracujących w podmiotach bilansowych o liczbie pracujących 10 i więcej osób, co oznacza spadek o 4,6% w porównaniu z 2008 rokiem.

Tabela 8. Struktura podstawowych kategorii finansowych podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego i krajowego o liczbie pracujących 10 i więcej osób w latach 2008-2009

Wyszczególnienie	Podmioty bilansowe		Podmioty z kapitałem zagranicznym	
	2008	2009	2008	2009
Liczba podmiotów	50681	51809	21092	22176
Przychody z całokształtu działalności (w mld zł.)	2346,1	2353,9	969,9	1025,9
Koszty z całokształtu działalności (w mld zł.)	2250,3	2237,5	939,8	972,7
Wynik finansowy netto (w mld zł.)	77,0	96,3	21,4	43,0
Liczba pracujących (w tys. osób)	5244,9	4991,3	1531,7	1460,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2008 roku*, GUS, Warszawa 2009, s. 56-57; *Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2009 roku*, GUS, Warszawa 2010, s. 64-65.

Udział przychodów z całokształtu działalności omawianych podmiotów w przychodach wszystkich podmiotów bilansowych wyniósł 43,6% i był o 2,3 punkty procentowe wyższy niż rok wcześniej. Przychody z całokształtu działalności podmiotów z kapitałem

zagranicznym wzrosły w 2009 r. o 5,8 % w stosunku do roku 2008, podczas gdy wszystkich podmiotów bilansowych wzrosły o 0,3%.

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności podmiotów z kapitałem zagranicznym wyniosły 972,7 mld. zł i stanowiły 43,5% kosztów podmiotów bilansowych.

Wynik finansowy netto podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego wzrósł o 100,9% (z 21,4 mld zł w 2008 r. do 43,0 mld zł w 2009 r.), a wszystkich podmiotów bilansowych o 25,1%. Wynik finansowy netto wypracowany przez podmioty z udziałem kapitału zagranicznego stanowił 44,7% wyniku wypracowanego przez podmioty bilansowe (rok wcześniej udział ten wyniósł 27,8%).

4. Podsumowanie

Aktualnie trudno byłoby wyobrazić sobie funkcjonowanie polskiej gospodarki bez udziału w niej podmiotów zagranicznych. Wprowadzają one do polskich przedsiębiorstw nowe technologie, nowe formy zarządzania i organizacji produkcji, przyczyniają się do unowocześnienia i poprawy ich funkcjonowania. Inwestycje zagraniczne pociągają za sobą także import wiedzy menedżerskiej i marketingowej, który poprzez proces dyfuzji rozpo- wszechnia się na całą gospodarkę.

Rola i znaczenie zagranicznych firm w polskiej gospodarce systematycznie wzrasta, o czym świadczą prezentowane dane statystyczne:

- W 2009 roku funkcjonowało 2 2176 podmiotów z kapitałem zagranicznym, tj. o 5,1% więcej w stosunku do 2008 roku, z czego aż 62,9% firm działało jako mikroprzedsiębiorstwa.
- Na koniec okresu badawczego w podmiotach z udziałem kapitału zagranicznego pracowało 1 460,7 tys. osób, co oznacza spadek o 4,6% w porównaniu z rokiem 2008. Jednostki duże, stanowiące 5,1% wszystkich podmiotów z kapitałem zagranicznym, zatrudniały 70,2% ogółu pracujących.
- W 2009 roku kapitał podstawowy przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego wyniósł 179,9 mld zł, co oznacza wzrost o 5,2% w stosunku do roku 2008. W strukturze tego kapitału, kapitał zagraniczny wyniósł 85,4%. Największa część kapitału zagranicznego została ulokowana w podmiotach dużych. W 2009 roku należało do nich 59,7% ogólnej wartości kapitału zagranicznego.
- W całym badanym okresie kapitał zagraniczny lokowano głównie w województwie mazowieckim (przeciętnie 49% ogółu). Ponad 30% kapitału zagranicznego skupiono w województwach: wielkopolskim, dolnośląskim, małopolskim i śląskim.
- W 2009 roku przychody z całokształtu działalności podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego wyniosły 1 025,9 mld zł i były o 5,8% wyższe w porównaniu z rokiem poprzednim. Najwyższe przychody z całokształtu działalności uzyskały podmioty zaangażowane w przetwórstwo przemysłowe (430,7 mld zł, co stanowiło 42,0% przychodów wszystkich podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego) oraz w handel; naprawę pojazdów samochodowych (341,2 mld zł – 33,3%).
- Rentowność przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym była znacznie wyższa niż podmiotów bilansowych, np. wskaźnik rentowności kapitału własnego był wyższy o 3,4 punkty procentowe, a wskaźnik rentowności obrotu brutto o 0,8 punktu procentowego.
- W 2009 r. podmioty zatrudniające 10 i więcej osób stanowiły 37,1% całej zbiorowości podmiotów z kapitałem zagranicznym. Pracujący tych przedsiębiorstwach sta-

nowili 29,3% osób zatrudnionych w podmiotach bilansowych o liczbie pracujących 10 i więcej osób.

- Wynik finansowy netto podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego, zatrudniających 10 i więcej osób wzrósł o 100,9%, zaś podmiotów bilansowych o 25,1%.

Z przedstawionych danych wynika, iż firmy z udziałem kapitału zagranicznego osiągały lepsze wyniki finansowe. Z tego też powodu kapitał zagraniczny jest szansą dla przyspieszenia rozwoju polskich przedsiębiorstw i całej gospodarki.

5. Literatura

- [1] Bojar E., *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w obszarach słabo rozwiniętych*. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2001.
- [2] Chojna J. (red.), *Inwestycje zagraniczne w Polsce*, Instytut Koniunktur i Cen Handlu Zagranicznego, Warszawa 2006.
- [3] *Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2005 roku*, GUS, Warszawa 2006.
- [4] *Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2006 roku*, GUS, Warszawa 2007.
- [5] *Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2007 roku*, GUS, Warszawa 2008.
- [6] *Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2008 roku*, GUS, Warszawa 2009.
- [7] *Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2009 roku*, GUS, Warszawa 2010.
- [8] Misala J., *Wymiana międzynarodowa i gospodarka światowa. Teoria i mechanizmy funkcjonowania*, SGH, Warszawa 2005.

Streszczenie

Na podstawie danych statystycznych uzyskanych z Głównego Urzędu Statystycznego dokonano analizy działalności przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego funkcjonujących w polskiej gospodarce.

Podmioty te najczęściej działały w formie spółek z ograniczoną odpowiedzialnością (93,6%). Liczba tych przedsiębiorstw oraz poziom zatrudnienia w latach 2005-2009 wykazywał tendencję wzrostową. W prezentowanej zbiorowości dominowały małe jednostki (83,1%). Najwięcej przedsiębiorstw prowadziło działalność związaną z handlem i przetwórstwem przemysłowym. Kapitał zagraniczny głównie skupiono w województwie mazowieckim (49%).

Ulokowany w Polsce w 2009 roku kapitał pochodził ze 109 krajów, z czego 87,3% stanowiły kraje Unii Europejskiej, w tym Niemcy (22,7% kapitału zagranicznego ogółem), Niemcy (18,5%) i Francja (15,7%).

Słowa kluczowe: przedsiębiorstwa z kapitałem zagranicznym, liczba pracujących, kapitał krajowy, podstawowe wyniki finansowe.

ENTERPRISES WITH FOREIGN CAPITAL IN POLISH ECONOMY

Summary

The analysis of foreign capital enterprises activity in Polish economy has been done basing on statistical data taken from Central Statistical Office.

The above enterprises usually act as the limited liability companies (93.6%). In 2005 – 2009 the number of those enterprises as well as the level of employment has the increasing tendency. In the described group of enterprises the most frequent were the small ones (83.1%). The majority of the enterprises were connected with trade and industrial processing. The foreign capital was mostly concentrated in Masovian Voivodeship (49%).

The foreign capital located in Poland in 2009 came from 109 countries, of which 87.3% was from European Union countries; 22.7% of total foreign capital was from Netherlands, 18.5% from Germany and 15.7% from France.

Keywords: enterprises with foreign capital, number of persons employed, domestic capital, basic financial results.

Translated by Anna Wolak-Tuzimek

ANNA WOLAK-TUZIMEK
Politechnika Radomska
e-mail: aniawt@poczta.onet.pl
<http://www.we.radom.pl>